

DANIELE GANSER

NEZÁKONNÉ VÁLKY

**Jak země NATO
sabotují OSN**

**Kronika doby
od Kuby po Sýrii**

*Tuto knihu věnuji mé matce Jeannette a mému otci Gottfriedovi
jakož i všem lidem, kteří se odvážně, pozorně a nenásilně
angažují v boji za mír.*

*„Všichni členové se ve svých mezinárodních vztazích vystříhají
jakékoli hrozby silou nebo použití síly jako prostředků,
namířených proti územní nedotknutelnosti či politické
nezávislosti některého státu nebo jinak neslučitelných
s cíli Spojených národů.“*

Zákaz použití síly, Charta OSN z roku 1945
(kapitola 1, článek 2, odstavec 4)

Daniele Ganser

Nezákonné války

Jak země NATO sabotují činnost OSN
Kronika doby od Kuby po Sýrii

GRADA PUBLISHING

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Daniele Ganser

Nezákonné války

Jak země NATO sabotují činnost OSN.

Kronika doby od Kuby po Sýrii

Vydala Grada Publishing, a.s.

U Průhonu 22, Praha 7

obchod@grada.cz, www.grada.cz

tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400

jako svou 6756. publikaci

Odpovědná redaktorka Danuše Martinová

Sazba Q point

Počet stran 368

První vydání, Praha 2017

Výtiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.

Original edition published in 2016 under the title: „**Illegale Kriege.**

Wie die NATO-Länder die UNO sabotieren.

Eine Chronik von Kuba bis Syrien“

Copyright © 2016 Orell Füssli Verlag AG, Zurich, Switzerland

All rights reserved

Czech language translation © Grada Publishing, a.s., 2017

Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků.

ISBN 978-80-271-0912-8 (pdf)

ISBN 978-80-271-0499-4 (print)

OBSAH

PODĚKOVÁNÍ.	10
ÚVOD.	13
1. Založení OSN v roce 1945	18
Již nikdy válku.	18
193 členských států OSN	20
Zákaz použití násilí, zakotvený v Chartě OSN.	21
Činnost OSN sabotována s pomocí lží	24
2. ZALOŽENÍ NATO V ROCE 1949.	26
28 členských států NATO	26
Partnerství pro mír	28
3. IMPÉRIUM USA	30
Jak se pozná impérium?	31
USA jsou oligarchií	33
Martin Luther King o aroganci moci	37
4. ZALOŽENÍ MEZINÁRODNÍHO TRESTNÍHO SOUDU V ROCE 1998	38
Co je to zločin agrese?	39
Co je válečný zločin?.	41
Co je zločin proti lidskosti?	41
Co je genocida?	42
Kdo bude odsouzen?.	43
Vláda práva místo mocenské politiky	45
George Bush a Tony Blair jsou váleční zločinci	48

5. NEZÁKONNÁ VÁLKA PROTI ÍRÁNU V ROCE 1953.	50
Vystoupení premiéra Mosaddeka v OSN v roce 1951	50
Nezákonné svržení Mosaddekovy vlády 19. srpna 1953	52
Média v zemích NATO o puči mlčí	55
Omluva za puč	56
6. NEZÁKONNÁ VÁLKA PROTI GUATEMALE V ROCE 1954.	58
Pozemková reforma prezidenta Arbenze	58
Prezident Arbenz svržen v rámci operace, řízené CIA	61
Rada bezpečnosti OSN Guatemale nepomohla	62
Castillo Armas se chápe moci	64
Ernesto Che Guevara zavražděn	64
Eisenhower varuje před vojenskoprůmyslovým komplexem	65
7. NEZÁKONNÁ VÁLKA PROTI EGYPTU V ROCE 1956	67
Spiknutí s krycím názvem „operace Musketeer“	67
Izrael, Francie a Velká Británie útočí.	69
OSN vysílá mírovou misi	73
Lidové povstání v Maďarsku v roce 1956	74
8. NEZÁKONNÁ VÁLKA PROTI KUBĚ V ROCE 1961	77
Revoluce v Karibiku	77
Zápalné bomby padají na Kubu	79
Vražedné úklady.	83
Fidel Castro v New Yorku	86
Vylodění v Zátoce sviní 15. dubna 1961.	88
Organizace spojených národů v průběhu invaze selhává	96
Operace „Mongoose“ sabotuje kubánské hospodářství.	100
Operace „Northwoods“ zastavena	103
Rusové rozmisťují rakety na Kubě	108
Kennedy vyhláší námorní blokádu Kuby	110
Krizové zasedání OSN v New Yorku.	113
OSN je soudní síní světové veřejnosti	119
Krizová diplomacie generálního tajemníka U Thanta	121

Moskva stahuje své rakety	122
Americké hospodářské embargo odsouzeno Organizací spojených národů	125
9. NEZÁKONNÁ VÁLKA PROTI VIETNAMU V ROCE 1964.	128
1954 – Francie ztrácí svoji kolonii Indočínu	128
Zavraždění prezidenta Ngo-dinh-Diema.	130
Válečná lež o incidentu v Tonkinském zálivu v roce 1964	132
Manipulace CIA s masovými médii	135
Nezákonné bombardování Laosu a Kambodže.	138
Generální tajemník OSN U Thant se marně pokouší o zprostředkování	140
10. NEZÁKONNÁ VÁLKA PROTI NICARAGUI V ROCE 1981	143
Guerillový vůdce Augusto Sandino bojuje proti Yankeeům	143
Sandinisté se chápou moci.	145
1981: Contras zahajují nezákonnou útočnou válku	146
1986: Mezinárodní soudní dvůr odsuzuje Spojené státy	148
Aféra Írán – Contras.	151
11. NEZÁKONNÁ VÁLKA PROTI SRBSKU V ROCE 1999.	154
USA zřizují vojenskou základnu na území bývalé Jugoslávie	154
Americké impérium štěpí Jugoslávii	155
Vyhlášení nezávislosti Chorvatska a Slovinska v roce 1991. . . .	157
Vypuknutí války v Bosně v roce 1992	160
Květen 1995: NATO bombarduje Bosnu	161
Masakr ve Srebrenici v červenci 1995	162
Daytonská dohoda z listopadu 1995.	167
Spojené státy posilují Kosovskou osvobozenou armádu.	168
Údajný masakr v Račaku v lednu 1999	170
NATO bombarduje 24. března 1999 Kosovo	172
Německo táhne znovu do války	173
Válečná lež o koncentračním táboře v Plištině.	177
Válečná lež o masakru v Rugovu.	178
Milošević umírá ve vězení OSN	180

12. NEZÁKONNÁ VÁLKA PROTI AFGHÁNISTÁNU V ROCE 2001	183
Invaze sovětských vojsk v roce 1979	183
Teroristické útoky z 11. září 2001	186
Útok na Afghánistán 7. října 2001	192
Německo posílá vojáky do Afghánistánu.	194
Nezákonná válka proti Pákistánu v roce 2001	198
13. NEZÁKONNÁ VÁLKA PROTI IRÁKU V ROCE 2003	202
První válka v Zálivu v roce 1980.	202
Druhá válka v Zálivu v roce 1990	206
Invaze do Panamy v roce 1989	207
Rada bezpečnosti OSN odsuzuje útok na Kuvajt v roce 1990	209
OSN vyhlašuje hospodářské embargo vůči Iráku	212
USA a Velká Británie bombardují v roce 1998 Irák	214
Útok Bushe a Blaira na Irák v roce 2003.	215
14. NEZÁKONNÁ VÁLKA PROTI LIBYI V ROCE 2011	224
Prezident Ronald Reagan bombarduje Libyi v roce 1986	224
Teroristický útok nad Lockerbie v roce 1988	227
Posílení práv žen v Libyi.	229
Muammar Kaddáfí hovoří v OSN v roce 2009	230
Vypuknutí občanské války v únoru 2011	232
NATO bombarduje od 19. března 2011 Libyi.	238
Nový princip „Responsibility to Protect“ (R2P)	240
15. NEZÁKONNÁ VÁLKA PROTI UKRAJINĚ V ROCE 2014	245
Rozšiřování NATO směrem na východ	245
Vrcholný summit NATO v Bukurešti v roce 2008.	249
Puč na Ukrajině 20. února 2014.	252
Fuck the EU: Nezákonný puč USA v Kyjevě	253
Znovuzískání Krymu v březnu 2014.	257
Secese Krymu a ruské veto v Radě bezpečnosti	260
Občanská válka na Ukrajině začíná 15. dubna 2014.	263
Sestřelení letu MH17 a sankce proti Rusku	265

16. NEZÁKONNÁ VÁLKA PROTI JEMENU V ROCE 2015	269
Útoky amerických dronů na Jemen v roce 2009	269
Nobelova cena za mír v roce 2009 pro Baracka Obamu	272
Saúdská Arábie bombarduje v březnu 2015 Jemen.	274
Zbrojní průmysl vydělává na válce.	277
17. POKRAČUJÍCÍ NEZÁKONNÁ VÁLKA PROTI SÝRII	279
Je Asad novým Hitlerem?	279
Tajná válka NATO proti Sýrii	282
Válka o ropovody a plynovody, vedená Katarem a Saúdskou Arábií	285
Vypuknutí syrské války ve městě Dará v březnu 2011	288
Džihádisté jako pozemní vojsko NATO	290
Zbraně z války v Libyi pro džihádisty	294
Džihádisté zakládají v červnu 2014 chalífát	297
Útok otravným plynem v Ghutě 21. srpna 2013	300
Videa se stínáním hlav a americký útok z 23. září 2014	303
Historie se sudovými bombami	305
Rada bezpečnosti OSN jedná o problematice terorismu	306
Francie bombarduje Sýrii od 27. září 2015	310
Rusko bombarduje Sýrii od 30. září 2015	311
Velká Británie bombarduje Sýrii od 2. prosince 2015	313
Německo táhne 4. prosince 2015 do války v Sýrii	316
18. SHRUTÍ	323
CHRONOLOGIE: VYBRANÉ NEZÁKONNÉ VÁLKY PO ROCE 1945.	329
POZNÁMKY.	335
REJSTŘÍK.	357

PODĚKOVÁNÍ

Každého badatele podporuje řada lidí, bez nichž by nemohl kráčet svou cestou. Můj dík náleží profesoru Reinerovi Hoffmannovi, který vyučoval na historickém semináři basilejské univerzity. Za mých studentských časů mě během nádherných a inspirujících výletů po Schwarzwaldu vyprávěl o odpovědnosti vědce vůči společnosti.

Za mnohé napínavé rozhovory o současných událostech, mezinárodní politice a o tom, co se v životě počítá, zasluhují uznání a dík také moji dlouholetí přátelé – Sherpa Hänggi, Tobi Portmann, Marcel Schwendener, Däne Aebischer, Yves Pierre Wirz, Philipp Schweighauser, Laurenz Bolliger, Nick Beglinger, Raymond Schärer a Dani Morf. Opravdoví přátelé dávají člověku vždy poctivě najevo, co si myslí, a dopomáhají mu tak k tomu, aby rozpoznal svá slabá místa a dále se vyvíjel. Poděkovat bych chtěl rovněž Andreasi Zimmermannovi, Tobimu Sutterovi a Ursu Beylerovi za jejich drahocenný čas v tiskárně. Opomenut nesmí zůstat rovněž Alexander Robaulx de Beurieux, můj zasloužilý spolupracovník na Swiss Institute for Peace and Energy Research v Basileji – za neocenitelnou pomoc při rešerších k této knize. Mému lektorovi Alwinovi Letzkusovi náleží poděkování za pečlivé přehlédnutí rukopisu a nakladateli Stephanovi Meyerovi z curyšského Orell Füssli Verlag za dlouholetou a dobrou spolupráci.

Obzvláštní dík ovšem zasluhují moje matka Jeannette Ganserová, sestra Tea Ganserová a v roce 2014 v Luganu zesnulý otec Gottfried Ganser. Jsem Švýcar a také moji rodiče jsou oba Švýcaři, což formuje můj pohled na svět. Rodiče mého otce však pocházeli z Německa. Na počátku 20. století se vystěhovali do Švýcarska, kde se jim roku 1922 v La Chaux de Fonds narodil můj otec. Švýcarské státní občanství nezískal okamžitě. Za II. světové války studoval teologii na univerzitě v Basileji. Protože jeho rodiče byli Němci, povolal ho v roce 1943 německý generální konzul v Curychu k výkonu vojenské služby. Mému otci bylo tehdy 21 let a na Hitlerově válce se nechtěl podílet.

Toto rozhodnutí mého otce postavit se proti válce mne jako jeho syna a historika hluboce zasáhlo. Jsem pevně přesvědčen o tom, že každý vědec je ovlivněn národností a historií svého rodu. Také z tohoto důvodu jsem se nevěnoval jen studiu mezinárodní politiky, nýbrž také kapitolám z rodových dějin. V pozůstalosti mého zesnulého otce jsem našel rukopisnou poznámku z října 1943. Jednalo se o první koncept dopisu německému generálnímu konzulovi, ve kterém otec vyložil důvody odmítnutí nástupu vojenské služby. „Důvodem mého setrvání ve Švýcarsku je právě světový názor nové německé říše, který dělá z německých občanů po celém světě nenáviděné osoby. Kéž Vás Bůh jednou obdaří poznáním, že národy mají vedle sebe žít jako bratři a není možné, aby jeden druhému násilím vnucoval svůj světový názor. Ani dnes stále ještě nejsem s to pochopit, jak mohlo naše navýsost křesťanské Německo pozbyt veškerého pocitu odpovědnosti před Bohem.“ Toto otcovo jasné odmítnutí fašismu a nacionálního socialismu ovlivnilo veškerý můj výzkum problematiky zachování míru.

Moje matka pracovala jako dětská zdravotní sestra a z této pozice se vždy snažila zmírňovat utrpení a podporovat proces uzdravení. Děkuji matce, otci, sestře i jejímu muži Thomasovi Weissovi za oporu, kterou mi v mé práci vždy poskytovali – i tehdy, když jsem se rozhodl specializovat se na nepřilíši oblíbenou problematiku vedení mezinárodních tajných válek.

Poděkování si však zaslouží především moje žena Bea. Když se člověk dostane do sporu s NATO a ve svých knihách i přednáškách kritizuje vedení nezákonných válek, nenadělá si všude jenom přátele. Váleční štváči jsou mocní a vlivní. V posledních letech jsem byl opakovaně napadán na stránkách různých novin. Moje žena mne však vždy posilovala v odhodlání pokračovat podle nejlepšího vědomí a svědomí v nezávislém historickém výzkumu. Za to jí patří můj nejniternější dík. Bez jejího přispění by tato kniha ve své nynější podobě nikdy nevznikla.

Dr. Daniele Ganser
Swiss Institute for Peace and Energy Research (SIPER)
Basilej, 1. července 2016

ÚVOD

V době, kdy do Evropy přichází stále více uprchlíků, politici i občané plným právem volají po tom, že je třeba bojovat s příčinami uprchlických krizí. Ale jaké jsou to příčiny? Vedle růstu počtu obyvatelstva, bídy, devastace životního prostředí a nezaměstnanosti jsou to bezpochyby války, které pustoší rodné země uprchlíků. Války a teror dominují po léta palcovým titulům v masmédiích. V týchž evropských a severoamerických médiích se však jen velmi zřídka objeví zmínka o tom, že tyto války jsou nezákonnou záležitostí.

Od konce II. světové války a založení mírotvorné Organizace spojených národů platí celosvětový zákaz válek. Z tohoto zákazu existují pouze dvě výjimky: Za první platí právo na sebeobranu, což znamená, že země, která je napadena, se smí bránit. Za druhé smí být proti některé zemi vedena válka na základě výslovného mandátu Rady bezpečnosti OSN. Odhlédneme-li od těchto dvou výjimek, je vedení války již více než 70 let zakázáno.

Pokud někdo vezme do ruky zbraň, vyjde na ulici a tam zastřelí jiného člověka, jedná se o nezákonný čin. Vraždit je zakázáno. To vědí všichni lidé. Ve fungujícím právním státě je vrah stíhán policií, zatčen, postaven před zkušené a spravedlivé soudce, kteří mu zajistí spravedlivý proces, a poté musí strávit řadu let ve vězení. Mnozí lidé vědí, že také válka je stejně nelegální záležitostí jako vražda. Když jedna země zaútočí na druhou silou zbraní, dopouští se zakázaného jednání. Politikové země, která vede útok, ať si jsou třeba prezidenty či premiéry, jsou vinni těžkým zločinem agrese a museli by být obžalováni a potrestáni, mnozí z nich by museli skončit ve vězení.

Právě toto se však nikdy nestane, a když už, tak jen velmi zřídka, a to ze dvou důvodů. Za první proto, že odpovědní politikové jsou na rozdíl od řadových vrahů příliš mocnými lidmi na to, aby je někdo dokázal zatknout a potrestat. A za druhé proto, že si masová média nedovolí označit politiky, kteří vedou bez mandátu OSN útočné války, jasně a zřetelně za zločince. To má dalekosáhlé následky. Zprávy, které se neobjeví na televizních obrazovkách či stránkách novin, jsou jen velmi zřídka zaregistrovány a diskutovány,

neboť širokému publiku přijde jen velmi zřídka na mysl, že váleční zločinci ze států NATO nesou spoluvinu na uprchlické krizi, protože se vždy do- slechne pouze o kriminálních činitelích, kteří sice mají spoluodpovědnost za to, co se děje, ale v celkové hierarchii viníků stojí mnohem níže.

Jsem švýcarským historikem a badatelem v oblasti mírového hnutí, specializoval jsem se na světové dějiny po roce 1945 a vedu *Swiss Institute for Peace and Energy Research* (SIPER) v Basileji. Po řadu let jsem z patřičného odstupu sledoval průběh různých válek a se zděšením dospěl k následujícímu konstatování: Jsou to země NATO, největší vojenské aliance na světě, které v čele s USA během posledních 70 let vyprovokovaly převážně nezákonné války a vždy z nich zcela beztrestně vyvázly. USA a NATO jsou nebezpečím pro světový mír, neboť výše zmíněný zákaz vedení válek opakovaně ignorovaly.

V této knize dokládám na konkrétních příkladech z různých zemí a různých období, jak jsou tyto nezákonné války vedeny. Ukazují, jak jsou pravidla, stanovená mírovou organizací OSN, naprosto cíleně a úmyslně sabotována. Mé rešerše k tématu nezákonných válek trvaly mnoho let, a proto bych chtěl nyní ve stručnosti nastínit historii vzniku této knihy.

S bádáním na tomto poli jsem začal v roce 1997. Bylo mi tehdy 24 let a studoval jsem historii na filozoficko-historické fakultě univerzity v Basileji. V rámci závěrečných zkoušek jsem musel během šesti měsíců důkladně probádat zvolené téma a poté předložit zhruba stopadesátistránkovou licenciátní práci (dnes magisterská práce). Věděl jsem, že války jsou nezákonné a rozhodl jsem se na příkladu kubánské krize z roku 1962 prozkoumat, zda byla tehdy pravidla, stanovená Organizací spojených národů, dodržena či nikoli. V archivu jsem studoval písemné protokoly ze zasedání Rady bezpečnosti OSN a Valného shromáždění OSN a četl jsem odbornou literaturu. Materiály OSN jsou veřejně přístupné. Každý se může dočíst, o čem zástupci různých zemí na schůzích OSN hovořili. Tehdy to bylo ještě všechno na papíře. Dnes se mnohé cenné dokumenty OSN nacházejí také v digitální podobě ve fondech United Nations Dag Hammarskjöld Library.

Přečetl jsem toho spoustu a dospěl k závěru, který mnou hluboce otrásl: Pravidla OSN byla systematicky porušována, aniž by se s tím mohli lidé prostřednictvím masových médií seznámit. Na půdě Rady bezpečnosti OSN se opakovaně lhalo. Kromě toho byly vedeny tajné války, jako například invaze v Zatoce sviní v roce 1961, proti nimž byla OSN bezmocná. Rešerše jsem

zpracovával v angličtině a výsledky svého bádání jsem prezentoval v červenci 1997 na basilejské univerzitě pod titulem „The Role of the United Nations in the Cuban Missile Crisis 1962“ (Role OSN v kubánské krizi roku 1962). Práci jsem obhájil. Hodnotící profesori historie Rainer Hoffmann a Georg Kreis přiřkli práci *summa cum laude* a doporučovali mi, abych výsledky svého bádání publikoval.

V roce 2000 moje licenciátní práce vyšla v malém americkém nakladatelství University Press of the South pod titulem „Reckless Gamble. The Sabotage of the United Nations in the Cuban Conflict and the Missile Crisis of 1962“. Noam Chomsky, profesor na MIT v USA, jehož si velice vážím a který se opakovaně velmi kriticky vyjádřil o nezákonných válkách, vedených jeho vlastí, mou publikaci pochválil, což mne jako novopečeného historika potěšilo. V upoutávce na přebalu knihy napsal, že se jedná o „vysvětlující studii, která nejen, že přispívá k lepšímu pochopení kubánské krize, ale také jasně ukazuje, jak se na půdě OSN chovají nejmocnější členské země“.

Mezinárodní politika mne postupem času natolik fascinovala, že jsem po licenciátu neodešel z basilejské univerzity, ale v rámci disertační práce se od roku 1998 ještě hlouběji ponořil do bádání o problematice soudobých mezinárodních vztahů. Ve svém novém výzkumném projektu jsem se zaměřil na tajné armády NATO v období studené války a v září 2001 získal doktorát v oboru historie. Část výzkumu tajných armád mi bylo dopřáno realizovat na *London School of Economics and Political Science* (LSE), kde jsem mohl o problematice NATO a OSN opakovaně diskutovat s vědci z Finska, Norska, USA, Velké Británie i dalších zemí. Toto téma bylo nesmírně aktuální, protože v roce 1999 státy NATO bez mandátu OSN bombardovaly Srbsko. Jako mladému doktorandovi mi bylo stále jasnější, že NATO nerespektuje pravidla OSN.

Dnes je mi 44 a mohu poznamenat, že se problematikou NATO a OSN zabývám již dvacet let. Po všechna ta léta jsem shromažďoval data, citace a fakta pro tuto knihu. V únoru 2003 – krátce předtím, než USA a Velká Británie v rámci nezákonné války bez mandátu OSN napadly Irák, což později vedlo ke vzniku teroristických milicí Islámského státu, které v současnosti destabilizují Sýrii – jsme spolu s manželkou a přáteli ve švýcarském hlavním městě Bernu demonstrovali proti válce v Iráku. Vzhledem k celkovému počtu cca 40 000 lidí to byla jedna z největších demonstrací, jakou Švýcarsko po roce 1945 zažilo. Tisíce lidí vyšly do ulic

také v jiných metropolích Evropy a Severní Ameriky. Amerického prezidenta George Bushe a britského premiéra Tonyho Blaira to netrápilo. Přes veškeré protesty napadli v březnu 2003 Irák, uvedli Blízký východ do stavu chaosu, způsobili mnoho utrpení a uvedli do pohybu mohutné vlny uprchlíků. Tím, čím byla pro hippies válka ve Vietnamu, je pro mne válka v Iráku – událostí, která otřásla světem a politicky ovlivnila milióny lidí, mezi nimi také mne.

Protože po válce v Iráku bylo stále většímu okruhu lidí jasné, že nezákonné války představují hrozbu pro světový mír, vzrostl také zájem o výzkum míru a historické bádání o problematice mocenské spirály. Berlínské nakladatelství Kai Homilius se mne proto dotázalo, zda by mohlo přeložit do němčiny a ve své edici soudobých dějin následně vydat moji práci o kubánské krizi, která dosud vyšla pouze v angličtině. Souhlasil jsem. Klaus Eichner můj text přeložil a kniha se v roce 2007 objevila na pultech pod titulem „Die Kubakrise – UNO ohne Chance. Verdeckte Kriegsführung und das Scheitern der Weltgemeinschaft 1959–1962“ (Kubánská krize – OSN bez šance. Zastřené vedení války a ztroskotání světového společenství v letech 1959–1962). Kniha se prodávala několik let, nyní je ale rozebrána a k dotisku již nedojde. Relevantní údaje o kubánské krizi jsou publikovány v obsáhlejší kapitole této knihy.

V rámci této práce předkládám pouze po léta shromažďované analýzy k tématu nezákonných válek. Pochopitelně se nejedná o souhrnné zpracování všech nezákonných válek od roku 1945, neboť je jich tolik, že zde nemohou být zmíněny všechny. Omezil jsem proto svůj výběr pouze na nezákonné války, na nichž se podílely státy NATO. Existují ovšem také nelegální války, kterých se státy NATO neúčastnily. To znamená, že mnohé nezákonné války zůstávají v této knize bez povšimnutí, kterýžto fakt otevírá široké pole působnosti, na němž musí být ještě vykonáno mnoho práce.

Kniha je rozčleněna do kapitol podle jednotlivých zemí a uspořádána chronologicky. Každá z kapitol tvoří samostatný celek. Čtenáři je tím poskytnuta možnost, aby po prostudování úvodních kapitol o OSN, NATO, roli USA a Mezinárodním soudním dvoře podle vlastní volby volně přeskakoval a četl si o tom, co ho nejvíce zajímá. Chronologický přehled, uvedený na konci knihy, slouží k rychlé orientaci v nejdůležitějších datech a událostech.

Doufám, že mladá studentka či mladý student si tuto knihu pozorně přečtou a že jí nebo mu přijde stejně inspirativní jako mně, když jsem jako čtyřiaadvacetiletý student historie seděl v knihovně basilejské univerzity. Jedině tak totiž může vzniknout živý a setrvalý zájem o problematiku světa, lidstva a míru. Kromě toho též doufám, že se tato kniha stane vítanou pomůckou lidem všeho věku, kteří působí mimo univerzitní půdu, zajímají se o dění ve světě a angažují se v mírovém hnutí. Neboť jsem pevně přesvědčen o tom, že nezákonným válkám musíme zabránit a dbát na dodržování Charty OSN.

1. ZALOŽENÍ OSN V ROCE 1945

Světová mírová organizace United Nations Organisation (Organizace spojených národů – OSN) byla založena 26. června 1945 v San Franciscu v USA. Hlavní sídlo OSN se nachází v New Yorku, vedlejší sídlo v Paláci národů ve švýcarské Ženevě. Mnozí z otců zakladatelů OSN byli otřeseni utrpením a krutostmi, které si lidé v průběhu II. světové války navzájem způsobili. Tato největší a nejstrašnější ze všech válek, které kdy byly na této modré planetě vybojovány, si vyžádala 60 miliónů lidských životů, což odpovídá veškerému dnešnímu obyvatelstvu Francie.

Již nikdy válku

Ke vzniku malých mírových hnutí došlo již po skončení I. světové války. Němečtí vojáci, kteří v ní bojovali, založili v roce 1919 „Friedensbund der Kriegsteilnehmer“ (Mírový svaz účastníků války) a aktivně se angažovali proti vzniku nového konfliktu. „Světová válka je ta tam. Jestli by vůbec měla mít nějaký smysl, mohl by to být snad jen ten, že poučila národy o pošetilosti řešení vzájemných rozporů silou zbraní,“ dospěli vojáci k moudrému poznání. „I takové gigantické poučení může být ovšem rychle zapomenuto. Platí, že vzpomínky na utrpení, krev, bolest a potlačenou lidskost je třeba zachovávat živé. A jsou to především účastníci války, kteří se o to musí zasadit. Oni vědí, co je to válka. Musejí proto bojovat proti válce a za mír všemi prostředky.“ Mírový svaz účastníků války chtěl zavést do škol výchovu k míru, vyslovoval se pro rozpuštění armád a razil heslo: „Již nikdy válku!“¹⁷

Mírové hnutí se však, jak známo, nedokázalo prosadit. Po I. světové válce následovala II. světová válka, jež dala zabíjení zcela nové, dříve nepředstavitelné dimenze v podobě koncentračních táborů typu Osvětim a atomových bomb svržených na Hirošimu a Nagasaki. Mnozí z těch, kdo zažili a přežili II. světovou válku, usilovali o to, aby se podobný nesmysl již nikdy neo-

pakoval, a hledali nové cesty, jak válku úplně zakázat nebo připustit jen ve zcela výjimečných případech.

Ti, kdo přežili II. světovou válku, však také byli nesmírně zděšeni sami sebou jako lidmi, neboť nahlédli možnosti téměř nepředstavitelného sebezničení, které bylo třeba vyloučit. Touha po moci a penězích, kombinovaná se lží, klamem a bezohledností, způsobila velké utrpení. Sophia Schollová, která za II. světové války jako členka odbojové skupiny „Bílá růže“ statečně vyzývala k neposlušnosti vůči nacionálně socialistické diktatuře Adolfa Hitlera, kritizovala tato negativa mezinárodní politiky ostrými slovy: „Přestože sama také politice moc nerozumím a nemám ani ctižádost to umět, tak přece jen trošku cítím, co je právo a co nikoli,“ napsala devatenáctiletá dívka za války svému milému Fritzovi Hartnagelovi. „A já mohla jen úpět, jak nízcí jsou lidé i ve vysoké politice, jak kvůli vlastnímu prospěchu zrazují bratra ... Veškerá naše měřítká si neseme v sobě, jen je příliš málo hledáme. Snad také proto, že to jsou ta nejtvrdší měřítká.“ Sophie Schollová byla v roce 1943 spolu se svým bratrem Hansem zatčena při distribuci letáků na mnichovské univerzitě, odsouzena k smrti za „velezradu“ a „podvracení obranyschopnosti“ a popravena gilotinou.²¹

Sourozenci Schollovi jsou dodnes příkladem toho, že se i v nejtemnějších hodinách světových dějin našli bojovníci a bojovnice za mír, kteří se za cenu vlastního života postavili proti masovému vraždění, násilí a bezpráví. Tuto základní premisu vzali zakladatelé OSN v úvahu. Jejich úctyhodným přáním bylo osvobodit budoucí generace od jha války a vytvořit nový, lepší svět. Tomuto cíli se upsali mnozí pracovníci OSN. K nim patří například druhý generální tajemník OSN, Švéd Dag Hammarskjöld, který byl hluboce spjat s křesťanskou vírou. Na jeho náhrobku ve švédské Uppsale stojí psáno: „Nikoli já, nýbrž Bůh ve mně“. Hammarskjöld se pokládal za člověka, který koná svou každodenní bohoslužbu tím způsobem, že se angažuje za mír ve světě. K tomu nepotřeboval kostel, nýbrž kontakt s lidmi. Po svém zvolení v dubnu 1953 řekl před hlavním sídlem OSN v New Yorku jistému reportérovi: „Z otcovy strany jsem zdědil víru, že není uspokojivější život než ten, který je prožitý v nezištné službě vlastní zemi nebo lidstvu. Tato služba vyžaduje obětování veškerých osobních zájmů, ale také odvahu neochvějně stát za svým přesvědčením.“ Hammarskjöld zemřel 18. září 1961 při dodnes nevyjasněném zřícení letadla v Africe, kde plnil v průběhu konžské krize úlohu prostředníka. Generální tajemník OSN byl pravděpodobně zavražděn. Krátce po smrti obdržel Nobelovu cenu za mír.³¹

193 členských států OSN

OSN je jediná mezinárodní organizace, jejímiž členy jsou prakticky všechny země světa – v současnosti jich je 193. To umožňuje vládám, aby byly prostřednictvím svých velvyslanců při OSN v New Yorku a v Ženevě v neustálém kontaktu a výměně názorů, což je zejména v dobách různých krizí nesmírně cenné. Organizace spojených národů zaznamenala v posledních 70 letech silný nárůst – stále více států usilovalo o členství, aby tak vyjádřilo svou nezávislost a suverenitu. Když byla OSN v San Franciscu založena, podílelo se na tomto aktu jen 50 států, mezi nimi USA, Francie, Velká Británie, Rusko, Mexiko, Kuba, Brazílie, Kanada, Indie, Írán, Irák, Dánsko a Norsko. Zakládajícím členem byla také Čínská republika, zastoupená Tchaj-wanem. Teprve v roce 1971 bylo zastoupení Číny přeneseno na komunistickou Čínskou lidovou republiku s hlavním městem Pekingem. Rakousko vstoupilo do OSN v roce 1955. Spolková republika Německo (SRN) a Německá demokratická republika (NDR) přistoupily v roce 1973 jako dvě samostatné členské země OSN. Od roku 1990 je členem OSN sjednocené Německo. Švýcarský elektorát se vstupem do OSN dlouho váhal. Švýcarky a Švýcaři jsou totiž vůči mezinárodním organizacím zásadně nedůvěřiví, protože je považují za omezení vlastní suverenity. Teprve v roce 2002 se Švýcarsko na základě referenda zařadilo mezi členské země. Jakožto volič jsem také já pro vstup Švýcarska do OSN hlasoval a kromě toho jsem pro vstup své země agitoval delším článkem, publikovaným v listu *Neue Zürcher Zeitung*.⁴¹

Nejnovějšími třemi členskými zeměmi OSN jsou Východní Timor, Černá Hora a Jižní Súdán. Východní Timor se stal členem v roce 2002 – po vyhlášení nezávislosti na Indonésii. Černá Hora přistoupila v roce 2006 – poté, co se odštěpila od Srbska. Jižní Súdán, který se odštěpil od Súdánu, se v roce 2011 stal 193. členem OSN. Je třeba počítat s tím, že počet členských zemí bude dále vzrůstat. Vatikán a Palestina nejsou v současnosti plnoprávními členy, nýbrž mají statut stálých pozorovatelů bez hlasovacího práva ve Valném shromáždění. Republika Kosovo, po právní stránce autonomní srbská provincie, vyhlásila v roce 2008 jednostranně nezávislost. Tuto nezávislost uznalo 110 ze 193 členských států OSN. Kosovo však v současnosti nemá místo ve Valném shromáždění, a není tudíž členem OSN.

Společnost národů – mezistátní organizace založená po I. světové válce, v roce 1920, k zabezpečení světového míru – žalostně ztroskotala, protože